

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Petry Venclové, Ph. D., a soudců JUDr. Aleše Korejtky a Mgr. Ondřeje Bartoše ve věci

žalobce: D. S.,
zastoupený opatrovníkem: P. S.,

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 11. 2022, č. j. MPSV – 2022/194726-919, sp. zn. SZ/MPSV-2022/138609 – 919,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 1. 11. 2022, č. j. MPSV – 2022/194726-919, sp. zn. SZ/MPSV-2022/138609 – 919, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci je od 1. 2. 2014 poskytován příspěvek na péči. V listopadu roku 2019 bylo z důvodu skončení platnosti posouzení stupně závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby zahájeno z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Po provedeném řízení bylo rozhodnuto (rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 6. 4. 2020, č. j. 7421/2020/PAA, ve spojení s rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 9. 7. 2020, č. j. MPSV-2020/140070-919), že žalobce není schopen zvládat tři základní životní potřeby (péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost) posuzované podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“), a je podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).
2. Žalobce závěry správních orgánů akceptoval a proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 9. 7. 2020, č. j. MPSV-2020/140070-919, správní žalobu nepodal.
3. Dne 20. 1. 2022 podal žalobce (prostřednictvím opatrovníka – matky) žádost o změnu výše přiznaného příspěvku na péči, byť netvrdil, že by se od posledního pravomocného rozhodnutí ve věci změnila skutečnosti rozhodné pro výši příspěvku tak, že příspěvek má být zvýšen. Rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 7. 7. 2022, č. j. 21423/2022/PAA, byla žádost žalobce zamítnuta s tím, že žalobce není schopen zvládat čtyři základní životní potřeby (péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost a nově též oblékání a obouvání) posuzované podle § 9 zákona o sociálních službách a je podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).
4. Proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 7. 7. 2022, č. j. 21423/2022/PAA, podal žalobce odvolání, v němž namítal, že není schopen zvládat též základní životní potřebu orientace [neboť se „*ve vnějším prostředí*“ téměř neorientuje (asi 300 metrů od domova)] a základní životní potřebu tělesná hygiena (umyje si jen „*přední část těla*“, nehty na rukou a na nohou mu stříhá matka, taktéž mu čistí uši a dává pastu na kartáček). Dále žalobce v odvolání „*upozornil*“ na podklady „*specialistů*“ – MUDr. I. T. (míněn byl znalecký posudek MUDr. I. T., znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, vypracovaný dne 18. 8. 2019 na základě usnesení Okresního soudu v Pardubicích ve věci omezení svéprávnosti žalobce, a náleze ze dne 2. 11. 2020 z ambulantního vyšetření provedeného Mgr. M. V.).
5. Žalovaný v průběhu odvolacího řízení požádal v souladu § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, pracoviště v Hradci Králové (dále též „PK MPSV“), o posouzení stupně závislosti žalobce. PK MPSV ve vztahu ke sporné základní životní potřebě orientace uvedla, že její nezvládání nelze uznat, neboť u žalobce nebyla prokázána oboustranná praktická nebo úplná hluchota, praktická nebo úplná slepota obou očí či hluchoslepota. Nebyla prokázána ani střední, těžká nebo hluboká mentální retardace, středně těžká či těžká demence ani těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami orientace. Obdobně dle PK MPSV nelze uznat nezvládání základní životní potřeby tělesná hygiena, neboť žalobce nemá těžkou poruchu funkce obou horních nebo dolních končetin, nebyla u něj prokázána ztráta zraku ani duševních kompetencí bránící provedení celkové hygieny. Žalobce, který

je lehce mentálně retardován (se zvýšeným sexualizovaným chováním, s obsedantní kompulzivní symptomatikou, obezitou II. stupně a s lehkou zrakovou vadou), je schopen se umýt u umyvadla, manipulovat s baterií a připravit si lázeň. Je schopen se učesat nebo pečovat o ústní hygienu za pomoci různých pomůcek – např. přidržovacích modelů v koupelně, sedáku u umyvadla nebo ve vaně apod.

6. Vzhledem k závěrům PK MPSV žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 11. 2022, č. j. MPSV – 2022/194726-919, sp. zn. SZ/MPSV-2022/138609 – 919, odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 7. 7. 2022, č. j. 21423/2022/PAA, potvrdil.
7. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 11. 2022, č. j. MPSV – 2022/194726-919, sp. zn. SZ/MPSV-2022/138609 – 919, podal žalobce žalobu, v níž vyjádřil nesouhlas se závěrem PK MPSV (resp. žalovaného, který při rozhodování z posudku PK MPSV vycházel), že je schopen zvládat základní životní potřeby orientace a tělesná hygiena. Žalobce se v bytě orientuje, ale „*ve vnějším prostředí je orientace téměř nulová*“ a nedokáže být po setmění ani sám doma. Pokud jde o tělesnou hygienu, žalobce se „*neučesá, neoholí, neostříhá si nehty, nevyčistí si zuby*“. Žalobce je tedy přesvědčen, že celkem nezvládá 6 základních životních potřeb, nikoliv pouze čtyři, jak uzavřel žalovaný. Žalobce se navíc domnívá, že neúplné byly i podklady pro zpracování posudku PK MPSV, z něhož žalovaný vycházel, neboť ve výčtu podkladů posudku PK MPSV nebyl uveden posudek MUDr. I. T., CSc., rozsudek o omezení svéprávnosti a ani nálezný Mgr. M. V., byť tyto listiny žalobce předkládal při sociálním šetření a byly též předány praktickému lékaři žalobce MUDr. T. K. Ze všech výše uvedených důvodů by dle žalobce mělo být žalobou napadené rozhodnutí zrušeno a věc by měla být žalovanému vrácena k dalšímu řízení.
8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jeho názoru plně přezkoumatelné, věcně správné a zákonné, a navrhl, aby soud žalobu zamítl.
9. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)], a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.
11. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
 - a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,
 - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,
 - c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

12. Dle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
13. Z § 9 zákona o sociálních službách dále plyne, že při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).
14. Pro posouzení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči je třeba odborných medicínských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Pro účely odvolacího správního řízení, jehož předmětem je příspěvek na péči, posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v rozhodném znění. V řízeních, v rámci nichž je rozhodováno o příspěvku na péči, se musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Stežejním důkazem v tomto řízení je lékařský posudek, a proto je na něj kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009 - 53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014 - 24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, proto správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013 - 34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 - 37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014 - 60, anebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014 - 23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014 - 28). V souladu s § 2a vyhlášky posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016

– 22, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 – 27, bod 31, či rozsudek téhož soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021 – 26, bod 19). Je tomu tak proto, že nezvládnutí být jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky). Zvládání základních životních potřeb pro účely určení závislosti na pomoci cizí osoby a poskytnutí příspěvku na péči je přitom nutno posuzovat komplexně s přihlédnutím k celkovému zdravotnímu stavu posuzované osoby a nezaměřovat se pouze na jediné, nejvýznamnější onemocnění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 6 Ads 257/2019 – 26). V odůvodnění rozsudku ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018 – 27 (bod 19), pak Nejvyšší správní shrnul: „*NSS soustavně judikuje, že posudek ve věci příspěvku na péči musí být úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Uvedený požadavek spočívá v tom, že posudkový lékař, resp. komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav.*“ Tuto povinnost však PK MPSV v nyní posuzované věci nesplnila (a nesplnil ji ani posudkový lékař OSSZ), když se nevyjádřila ke schopnosti žalobce zvládat veškeré aktivity vyjmenované u dvou sporných životních potřeb orientace a tělesná hygiena v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. PK MPSV se pak výslovně nevyjádřila ani k odvolacím námitkám, které se týkaly mytí zad, holení, stříhání nehtů, čištění uší a nanášení pasty na kartáček (v posudku je uvedeno, že žalobce „je schopen se učesat a pečovat o ústní hygienu“, byť v záznamu ze sociálního šetření a i v odvolání žalobce uváděl, že pastu na zubní kartáček nanáší žalobci matka) a k tvrzené neschopnosti orientovat se mimo domov. Žalovaný na výše zmíněné nedostatky posudku nezareagoval a neúplné závěry PK MPSV převzal. Na tomto místě soud připomíná, že z odůvodnění rozhodnutí o odvolání musí být patrný především dosavadní průběh a výsledek správního řízení v míře potřebné pro zasazení rozhodnutí o věci do patřičného skutkového a právního kontextu. Dále musí být zřejmé, jak správní orgán naložil s námitkami účastníka řízení obsaženými v podaném odvolání, proč považuje argumentaci za lichou, mylnou nebo vyvrácenou, podle které právní normy rozhodl, případně zda shledal jiné vady řízení, k nimž byl povinen přihlédnout z úřední povinnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45). Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o oprávněm prostředku se všemi uplatněnými námitkami, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nedostatku jeho důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; srov. shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71, ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012 - 45, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 8 As 170/2016 - 86, bod 40, či ze dne 22. 10. 2020, č. j. 7 Ads 115/2019 - 3, bod 18), pro kterou „je třeba jeho rozhodnutí bez dalšího zrušit“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2019, č. j. 7 As 7/2019 - 26, bod 14, a judikaturu tam citovanou). Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nedostatek důvodů nelze zhojit ve vyjádření k žalobě (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71, a ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 As 110/2008 - 99).

15. Na tomto místě soud dále připomíná, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu je orientaci v obvyklém prostředí a situacích nezbytné zásadně hodnotit ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2015, č. j. 9

Ads 165/2014-65), zároveň se bere v úvahu schopnost zvládat potřebu alespoň „v přijatelném standardu“ (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách; viz rovněž rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1 Ads 86/2014-40, nebo ze dne 11. 12. 2014, č. j. 10 Ads 190/2014-28). „Obvyklost“ prostředí a situace je tedy třeba posuzovat ve srovnání se zdravými jedinci stejného věku. Jak plyne z vyhlášky č. 505/2006 Sb., při vyhodnocování potřeby orientace je nutné hodnotit mj. schopnost orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a schopnost orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. Jak plyne z § 3 písm. d) zákona o sociálních službách, přirozeným sociálním prostředím se rozumí rodina a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. Žalobci bylo v době rozhodování žalovaného 21 let. Bylo tedy na místě zhodnotit, zda žalobce tuto potřebu zvládá v přijatelném standardu oproti svým vrstevníkům. To však PK MPSV neučinila. Nejvyšší správní soud přitom již v odůvodnění rozsudku ze dne 25. 9. 2019, č. j. 8 Ads 271/2018 – 34 (bod 28), uvedl, že svět zdravých mladých a jejich běžné sociální aktivity nejsou vymezeny jenom pohybem po místě bydliště či školy.

16. Soud nemohl přehlédnout ani to, že byť PK MPSV uzavřela, že žalobce základní životní potřebu orientace zvládá, kupodivu ale nově (ve srovnání s předchozím pravomocným rozhodnutím ve věci) uznala nezvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání, ačkoliv dle dosavadní praxe k neschopnosti zvládat oblékání a obouvání může dojít při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin, anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin nebo anatomické či funkční ztrátě dolních končetin, těžkém funkčním postižení páteře s celkovým zatuhnutím a omezením exkurzí hrudníku, při nevidomosti obou očí a při natolik těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací v intenzitě, kdy jsou narušeny stereotypy v oblasti oblékání a obouvání (srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021 – 28, bod 17). U žalobce přitom nebylo popsáno žádné z výše uvedených tělesných či smyslových postižení. Nejedná-li se tedy o posudkový omyl, PK MPSV musela zřejmě dospět k závěru, že je u žalobce přítomna těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací v intenzitě, kdy jsou narušeny i stereotypy v oblasti oblékání a obouvání. I tento popsáný nekonzistentní postup při hodnocení zvládání jednotlivých základních životních potřeb je dokladem nepřesvědčivosti posudku PK MPSV.
17. Konečně soud upozorňuje i na to, že podle písm. b) bodu 2 přílohy k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat základní životní potřebu orientace považuje stav, kdy osoba je schopna mít přiměřené duševní kompetence. Dle znaleckého posudku MUDr. I. T. ze dne 18. 8. 2019 (strana 6), který byl i dle žalované (viz vyjádření k žalobě) mezi podklady pro zpracování posudku PK MPSV, přitom žalobce „*vyžaduje stálý dohled a pomoc i v běžných každodenních aktivitách*“ a je jen „*částečně soběstačný*“. Dále dle zprávy MUDr. V. C. ze dne 12. 10. 2022, kterou PK MPSV v posudku citovala (a nijak se vůči ní po přešetření žalobce nevymezila), žalobce „*musí být trvale podporován a veden včetně denních aktivit, není schopen se pohybovat bez doprovodu, jeho mentální a emocionální úroveň odpovídá úrovni dítěte mladšího školního věku*“. Jestliže však žalobce potřebuje při zvládání sporných životních potřeb pravidelně pomoc jiné osoby [což je ostatně výslovně konstatováno v případě tělesné hygieny a orientace i v záznamu ze sociálního šetření (byť si je soud vědom toho, že záznam ze sociálního šetření je pouze důkaz podpůrný a že stěžejním důkazem je posudek lékaře, respektive posudkové komise - viz např. usnesení Nejvyššího

správního soudu ze dne 9. 12. 2021, č. j. 8 Ads 303/2021 – 27, bod 11, a judikaturu tam citovanou, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021 – 28, bod 18)], nelze v situaci, kdy nebylo v posudku PK MPSV výslovně uvedeno a odůvodněno, že tvrzená konkrétní pomoc (dohled, dopomoc) v žádném případě nemůže vyplývat z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (resp. že neexistuje příčinná souvislost mezi doloženými poruchami funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a tvrzeným pozbytím schopnosti zvládat určité základní životní potřeby v přijatelném standardu), bez dalšího uzavřít, že tyto základní životní potřeby žalobce sám zvládá v přijatelném standardu.

18. Ze všech shora popsanych důvodů není dle názoru soudu možno hodnotit posudek PK MPSV jako úplný, jednoznačný a přesvědčivý [ostatně i Nejvyšší správní soud hodnotí jako neúplné a nepřesvědčivé ty posudky, které neobsahují zhodnocení jednotlivých dílčích aktivit vymezených pro jednotlivé sporné základní životní potřeby v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. – viz např. rozsudek ze dne 24. 9. 2021, č. j. 5 Ads 52/2020 – 68, bod 26]. Žalovaný na pochybení PK MPSV nijak nezareagoval, přičemž tato vada je sama o sobě důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.
19. Na tomto místě soud dodává, že si je vědom toho, že subjektivní vnímání zdravotních potíží žalobcem nemůže být samo o sobě podkladem pro závěr o jeho neschopnosti zvládat určitou životní potřebu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 5 Ads 135/2018 – 19), resp. že subjektivní, ničím neobjektivizovaná tvrzení nemohou vést k závěru o nezvládnutí životní potřeby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021 – 26, bod 22). Soud také v této věci nijak nehodnotí, zda je tvrzená neschopnost zvládnout základní životní potřeby orientace a tělesná hygiena skutečně důsledkem objektivního zdravotního stavu žalobce, nebo se jedná o pouhé subjektivní přesvědčení žalobce. Tato role soudu nepřislší. Je to právě PK MPSV, která by se touto otázkou měla přezkoumatelným způsobem zabývat a přesvědčivě své závěry odůvodnit způsobem výše popsaným.
20. Vadu naopak nelze spatřovat v tom, že ve výčtu podkladů posudku PK MPSV nebyl uveden posudek MUDr. I. T., CSc., ze dne 18. 8. 2019, rozsudek o omezení svéprávnosti (který navíc není relevantním podkladem ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a ani nálezný Mgr. M. V. ze dne 2. 11. 2020. Jak totiž výstižně uvedl Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku ze dne 25. 1. 2019, č. j. 8 Ads 138/2017 – 40 (bod 20), je logické, že posudková komise v posudku nevyjmenovává veškeré jednotlivé lékařské zprávy, nýbrž jen ty, které jsou nejaktuálnější a poskytují tak nejvěrnější obraz o zdravotním stavu žalobce ve sledovaném období. Zdravotní stav žalobce PK MPSV hodnotila v říjnu roku 2022, správně proto vzhledem k diagnostickému souhrnu (lehká mentální retardace s poruchami chování a se zvýšeným sexualizovaným chováním, obsedantní kompulzivní symptomatika, obezita II. stupně – 129 kg, 180 cm, BMI 38,88, lehká zraková vada) vypíchl zejména nejaktuálnější zprávu MUDr. C. ze dne 12. 10. 2022 (a navíc žalobce při jednání přešetřila - v PK MPSV zasedal psychiatr). PK MPSV pak vycházela – mimo jiné – i z kompletní zdravotní dokumentace vedené pro žalobce ošetřujícím praktickým lékařem MUDr. K., které žalobce, jak sám v žalobě uvedl, posudek MUDr. I. T., CSc., rozsudek o omezení svéprávnosti i nálezný Mgr. M. V. předal. Zmíněné podklady tedy PK MPSV k dispozici měla. Pokud se žalobce domníval, že je nezbytné zohlednit nějakou konkrétní skutečnost v těchto listinách uvedenou, bylo jeho

povinností na tuto skutečnost upozornit, pouhý paušální odkaz na tyto zprávy není dostačující, neboť je to především žalobce, koho v řízení o žádosti tíží břemeno tvrzení, přičemž „*důkazní návrh, který procesní strana zatížená důkazním břemenem činí, slouží k prokázání pravdivosti určité tvrzené skutečnosti, a nikoliv k uvádění nových skutečností do řízení, či k upřesnění a konkretizaci typových, paušálních a nekonkrétních tvrzení*“ (náleze Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, bod 29). V této souvislosti je třeba žalobci vytknout, že nevyužil možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, byť byl o tomto právu srozumitelně poučen, a své výhrady uplatnil až v žalobě a nedal tak žalovanému prostor k nápravě případných vad posudku PK MPSV (žalovaný např. mohl požádat PK MPSV o doplnění posudku).

21. Pokud se žalobce domníval, že měly být výslovně zhodnoceny i jiné lékařské zprávy než ty, které měly správní orgány k dispozici, měl je správním orgánům předložit (resp. správnímu orgánu prvního stupně). Skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek na péči je totiž povinen osvědčit žadatel o příspěvek na péči [§ 21 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách]. Při posuzování stupně závislosti osoby pak okresní správa sociálního zabezpečení vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách). Taktéž Nejvyšší správní soud setrval v odůvodnění svých rozhodnutí opakuje, že si je vědom toho, že podle § 3 správního řádu jsou správní orgány povinny zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Za tímto účelem opatřují správní orgány podklady pro vydání rozhodnutí (§ 50 správního řádu). To ovšem žadatele v řízení o žádosti nezbavuje břemene tvrzení a důkazního břemene, tedy povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu), mají-li z nich správní orgány vycházet (srov. např. rozsudky ze dne 8. 3. 2018, č. j. 10 Azs 334/2017 – 38, bod 30, ze dne 8. 11. 2018, č. j. 9 Azs 344/2018 – 37, bod 17, ze dne 17. 10. 2018, č. j. 5 Azs 251/2017 – 34, bod 27, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 5 Azs 350/2017 – 41, bod 18, či rozsudek ze dne 22. 12. 2016, č. j. 5 Azs 133/2016 – 38). Důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti tedy leží primárně na žadateli, nikoliv na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 7 Azs 192/2019 – 28, bod 22, ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018 – 31, bod 19, a judikaturu tam citovanou, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 511/2019 – 38, bod 27, a ze dne 6. 11. 2019, č. j. 7 Azs 345/2019 – 22, bod 16).
22. Soud tedy shrnuje, že rozhodnutí v dané věci bylo závislé především na odborném lékařském posouzení, k němuž je ze zákona povolána právě posudková komise, jednalo se tedy o stěžejní důkaz. Posudek PK MPSV však vykazoval vady zahrnující jeho nepřezkoumatelnost, přičemž tento nedostatek odvolací správní orgán neodstranil (vyžádáním doplnění posudku), čímž se i jeho rozhodnutí stalo nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (viz obdobně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, a ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). Soud proto bez jednání žalobou napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok I). Právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

23. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci podle obsahu žádné náklady nevznikly, a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 6. dubna 2023

JUDr. Petra Venclová, Ph. D. v. r.
předsedkyně senátu